

ŽIVOTNO POSLANJE OBITELJI*

MARIA TERESA BONDÌ

Via Aldo Moro, 20
01010 Oriolo Romano VT
Italija

Primljeno:
24. 6. 2006.

Stručni
rad

UDK
265.5

Sažetak

Bračna ljubav u sakramentu ženidbe znak je ljubavi koja ujedinjuje Krista zaručnika s njegovom zaručnicom, Crkvom. U žrtvi samoga sebe, koju Isus na križu vrši za svoju zaručnicu, otkriva se izvorna istina braka i obitelji po Božjem naumu. Suočena sa širenjem kulture smrti, koja teži promicanju individualizma i utilitarizma, ne poštujući nerazrješivost ujedinjujućeg i prokreativnog značenja bračne ljubavi, obitelj je pozvana sijati klice nade te prihvaćati i prenositi evanđelje života, oslobađajući svoj misionarski dinamizam za hrabro svjedočenje.

Ključne riječi: obitelj i život, promicanje ljudskog života u obitelji

Obitelj je »kolijevka života i ljubavi u kojoj se čovjek rađa i raste. Osnovna je stanica društva.«¹

»Obitelj je u središtu i u srcu civilizacije ljubavi.«²

Svako razmišljanje o obitelji odmah pobuđuje dvostruki niz osjećaja: čuđenje i iščekivanje jer se nalazimo pred slobodom, životom, ljubavlju, iskustvima ispunjenima misterijem i očaranošću; brigom i nesigurnošću jer je obitelj složena veza podvrgnuta neprekidnim i dubokim promjenama.³

Danas obitelj s mukom pronalazi svoj najdublji identitet.

U današnjem načinu života obitelj ostaje, među mnogobrojnim poteškoćama, stjecište osobnih identiteta koji nisu uvijek jasno određeni, mjesto susreta raznih zahtjeva, koji su ponekad nesigurni i puni sukoba. Mjesto iščekivanja, strahova, nada koje svaki član njeguje i nudi, koji se ponekad teško prihvaćaju i usklađuju.⁴ Obitelj ipak uvijek ostaje mjesto osobnih odnosa, mje-

sto u kojemu se pronalaze značenja, stvarnost u kojoj je svaki član uvijek osoba.

Terminologija koja se odnosi na obitelj često izriče nesigurnost, zbunjenost i sve veću dvosmislenost.

Ovo razmišljanje sažetak je nekoliko kateheza za mlade koji se pripremaju za brak. U članku se ističe jedinstvena i aktualna vrijednost obitelji, koja je bogatstvo i prigoda za kršćansku zajednicu i društvo. Obitelj je prema Božjem naumu »intimna zajednica bračnog života i ljubavi«⁵ ute-

* Naslov izvornika: *La famiglia in missione per la vita*, u: »Rivista di scienze dell'educazione« 44(2006)1, 51-62.

1 IVAN PAVAO II, *Christifideles laici*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb 1990, br. 40.

2 IVAN PAVAO II, *Pismo obiteljima*, Ika, Zagreb 21994, br. 13.

3 Usp. L. CHIARINELLI, *Quale famiglia? Nota per gli operatori pastorali*, Diocesi di Viterbo, 11. 7. 2005, str. 2.

4 Usp. *isto*, str. 2-3.

5 *Gaudium et spes*, 48.

meljena na sakramentu ženidbe. Tu joj ulogu određuje i njezino poslanje u životu Crkve i društva.

Ovdje rabim govor *života*, a ne tehničke izraze. Ne govorim kao stručnjakinja za obitelj, nego kao žena, supruga i majka, angažirana u vlastitoj partikularnoj Crkvi u praćenju mladih bračnih parova kako bi s povjerenjem i vedrinom gledali na vlastiti projekt braka i obitelji.

1. OBITELJ I SAKRAMENT ŽENIDBE

Čovjek je poziv. Riječ poziv bogata je značenjem u kršćanskom rječniku. Ona obilježuje odnos između Boga i čovjeka kao stvorenja u njegovoj najdubljoj dimenziji.

Bog je odvijeka zamislio čovjeka i s ljubavlju ga uključio u svoj naum. Čovjek je ostvarenje toga Božjeg nauma.

To ostvarenje, stvaranje slobodnog subjekta, uključuje i odgovor stvorenja. Ljudska osoba nije pozvana na postojanje slučajno, nego zato da ostvari određeni projekt.⁶

Bog poziva na određeni odgovor.

Poziv prema tome ima dvostruko značenje: to je čin Božji, ali je i poslanje koje treba odgovorno živjeti.

U sveopći kršćanski poziv da se živi u Kristu i poput Krista uključuje se i razmišljanje o braku kao pozivu.

Postoji li poziv na brak? Predstavlja li supružništvo postojano i intimno uobličavanje osobe za postojanje i život u Kristu? Brak – sakrament saveza supružnika – sudjeluje u velikom otajstvu (usp. *Ef* 5,32), jer se u njemu izražava Kristova zaručnička ljubav prema njegovoj Crkvi. »Kršćanski bračni drugovi djelovanjem sakramenta ženidbe, naznačuju i imaju dio u misteriju jedinstva i plodne ljubavi između Krista i Crkve.«⁷

Na taj način bračni je odnos »suobličen i uobličen prema arhetipu odnosa koji povezuje Krista i otkupljenu zajednicu, Crkvu. Jedinstvo, veza koja ujedinjuje Kristovu osobu s ponovno rođenim čovječanstvom (Crkvom) proizvodi jedinstvo, vezu koja ujedinjuje osobe supružnika. Analogija je stavljena ne na osobe uzete pojedinačno kao da je suprug znak Krista, a supruga Crkve, nego između osoba ukoliko su u jednome odnosu.«⁸

Odnos koji povezuje Krista i njegovu Crkvu izriče se sakramentalno između zaručnika i zaručnice. Rečeno Pavlovim riječima, Kristova ljubav prema Crkvi uprisutnjuje se i postaje konkretna činom obostranog darivanja supružnika (usp. *Ef* 5,12. 21-33): ženidba-sakrament kao znak Kristove ljubavi prema Crkvi i prema ljudima.

Poziv da se bude i da se živi u Kristu, dar krštenja, dobiva ženidbom posebnu specifičnost: supružnici su pozvani i obvezuju se na to da će se ljubiti onako kako se ljube Krist i Crkva.

Tako supružnička ljubav, koju zahtijeva ženidbena veza, ima sva svojstva ljubavi kojom se Krist odnosi prema Crkvi: isključivost, posvemašnjost, vjernost, plodnost.

Brak je poziv jer sastavlja dva supružnika u točno naznačeno i postojano stanje života unutar Crkve, s njihovim specifičnim poslanjem. Prva temeljna dimenzija poslanja kršćanskih supružnika je da budu u Crkvi i za Crkvu sakramentalni i egzistencijalno predstavljanje onoga odnosa koji nerazrješivo povezuje uz Krista.

⁶ Usp. CENTRO CULTURALE CATTOLICO CARLO CAFARRA, *Il matrimonio come vocazione. Giornata Diocesana della Famiglia*, u: www.pastorale-familiare.it (portal o obiteljskom pastoralu, 26. 5. 2002), 1.

⁷ *Lumen gentium*, 11.

⁸ CENTRO CULTURALE CATTOLICO CARLO CAFARRA, *Il matrimonio come vocazione*, 1.

Postoji zatim i jedna druga dimenzija koja proizlazi iz intimnog sjedinjenja dvaju supružnika: dar života.

Prije nego što se usredotočim na to što za jednu obitelj znači dar života i koje obaveze odatle proizlaze, navest ću još nekoliko misli.

Kad predstavljam zaručnicima brak-sakrament, kao znak Kristova odnosa s Crkvom, najčešća primjedba koju zaručnici ističu jest da je ono što kažemo u stvarnosti daleko od svakodnevnoga života, kao da taj sakrament ne može izmijeniti njihov bračni život te ne ulazi u najdublji odnos muškarac-žena, roditelji-djeca.

Vjera i iskustvo mnogih kršćanskih obitelji kazuju nam suprotno. U sakramentu braka Isus djeluje svojom milošću. U ljubavi supružnika nastanjuje se Bog.

»Nije vaša ljubav ta koja podržava brak, nego je odsada unaprijed brak taj koji podržava vašu ljubav.« (Bonhoeffer)

Milost koja je primljena sakramentom ženidbe jest milost koja konkretno djeluje i pomaže da se svakodnevica živi drugačije.

Benedikt XVI potvrđuje: »Kristova milost ne pridodaje se izvana čovjekovoj naravi, ne čini joj nasilje, nego je oslobađa i obnavlja upravo u uzdizanju iznad njezinih vlastitih granica.«⁹

U sakramentu ženidbe kao kršćanski supružnici primili smo dar Duha Svetoga koji nas je suobličio na sliku Krista zaručnika Crkve, dar koji se nastavlja u tom unutarnjem djelovanju tijekom čitavoga života, kao na dan našega vjenčanja.

Prihvaćajući dar Duha, nasljedujemo model ljubavi u Kristu zaručniku.

Krist zaručnik je Riječ tijelom postala, onaj koji je ljubio čovjeka toliko te se za nas utjelovio. Iz ljubavi, on je prihvatio ljudsku narav, ušao u svijet, u vrijeme, trpio na križu.

Dar Duha Svetoga čini nas sposobnima da prihvatimo sve od drugoga kojega nam je Gospodin postavio uz nas kao »pomoć sličnu nama«, da prihvatimo drugoga potpuno u njegovoj izvornoj drugotnosti.¹⁰

Riječ se utjelovila iz ljubavi, besplatno, Isus se utjelovio iz ljubavi i radi ljubavi je darovao svega sebe.

Kao bračni par, snagom naše ženidbe, primili smo milost obostranog darivanja, da ljubimo radi ljubavi, bez nekog drugog interesa, čitavoga života.

Od Isusa učimo živjeti i čuvati našu ljubav u svakodnevici.

Utjelovljena riječ izrazila je svu svoju ljubav prema čovječanstvu u normalnom životu u obitelji. Bog čini da njegova iznimna ljubav stanuje u svakodnevici. »To je nešto iznimno življeno u redovitome.«¹¹ Sav naš život bračnoga para i obitelji može prema tome postati redovito življenje iznimnoga jer je tu nastanjena Božja milost.¹² Male stvari svakodnevice koje su nastanjene ljubavlju dvaju supružnika mogu umoriti ali ne i istrošiti, iscrpljuju ali ne gube smisao.¹³

»Duhovnost svakodnevice pomaže rastu obitelji, jer je sve u životu i u našoj svakodnevici obostranost, mogućnost izricanja ljubavi...«¹⁴

⁹ BENEDIKT XVI, *L'amore umano non può esistere se si vuole sottrarre alla croce*. Uvodni govor na XVI. biskupijskom kongresu, Rim, 6. lipnja 2005. Usp.: <http://www.wmf2006.org.it/fam-docu-it.01.html>.

¹⁰ Usp. CEI – UFFICIO NAZIONALE PER LA PASTORALE FAMILIARE, *Tornare al principio. La famiglia vive il Giubileo*, San Paolo, Roma 2002, str. 51.

¹¹ R. BONETTI, *La grazia del sacramento del matrimonio nella vita quotidiana*, u: http://www.famigliainsieme.it/M_S01.htm, 28. 5. 2000, 3.

¹² Usp. isto.

¹³ Usp. isto.

¹⁴ Isto.

Ako je Krist zaručnik naš uzor kojega nam valja nasljedovati – pitaju se mnogi zaručnici – a kao supružnici postajemo sposobni da ljubimo kao što nas je Krist ljubio, do koje mjere moramo ljubiti?

Isus nas je ljubio sve do križa. Krist ljubi svoju Crkvu toliko da daje svoj život za njezino spasenje. »Kao što utjelovljenje sina Božjega otkriva svoje istinsko značenje na križu, tako je istinska ljudska ljubav sebedarje i ne može postojati želi li izbjeći križ.«¹⁵

U braku supružnici dobivaju sposobnost sebedarja te, u žrtvovanju jednoga za drugo, zajedničkog rasta u ljubavi.

Žrtva pomiče granice naše sposobnosti za ljubav. Ljubav koja ljubi sve do toga da dariva život za drugoga proizvodi radost jedinstva. Tu radost koja je znak ljubavi koja raste u zrelosti po milosti koja je primljena od Gospodina valja svjedočiti svojim obiteljskim životom.

»Osobito je danas kršćanska obitelj pozvana da daje svjedočanstvo o vazmenom Kristovu savezu, i to stalnim zračenjem radosti, ljubavi i sigurnosti nade.«¹⁶

To je tim aktualnije u ovo vrijeme kad se talijanska Crkva priprema za razmišljanje i svjedočenje neočekivane snage nade.¹⁷

Swjedočanstvo međutim zahtijeva veliku snagu: ne može se prijeći određeni put bez odgovarajuće hrane.

Euharistijski Isus je suputnik supružnika. Euharistija ujedinjuje kršćane kao Božju *obitelj* oko stola Riječi i Kruha živoga.

U euharistijskoj gozbi svakodnevno postojanje supružnika ulazi u euharistiju te i samo postaje euharistija, žrtva hvale.

»Euharistija je sam izvor ženidbe. Euharistijska žrtva posadašnjuje savez ljubavi između Krista i Crkve, što je zapečaćen krvlju njegova križa. U toj žrtvi novoga i vječnoga Saveza kršćanski supružnici nalaze izvor iz kojega ključa i iznutra se oblikuje te trajno oživljava njihov bračni savez.«¹⁸

2. OBITELJ I DAR ŽIVOTA

»U početku bijaše Riječ,
i Riječ bijaše u Boga
i Riječ bijaše Bog.
U njoj bijaše život
i život bijaše ljudima svjetlo.«

Iv 1,1.4

»Život« – kao što nas poziva na razmišljanje Poruka za XXVIII. dan života – »pretvodi stvorenju i čovjeku: čovjek je postao sudionikom života po besplatnom Božjem daru. Svaki čovjek je odsjaj Božje riječi. Život je stoga dar kojim se ne može raspolagati po svojoj volji. Čovjek ga prima, ne izmišlja ga; prihvaća ga kao dar koji valja čuvati i pomoći mu da raste, ostvarujući naum Onoga koji ga je pozvao na život; ne može njime manipulirati kao da je to njegovo isključivo vlasništvo.

Ljudski život dolazi prije svih institucija... prethodi i znanosti sa svim njezinim stečevinama. Osoba ostvaruje samu sebe kad priznaje dostojanstvo života i ostaje mu vjerna, kao prvotnoj vrijednosti s obzirom na sva dobra postojanja, te čuva njegovu dragocjenost i u trenucima boli i napora.«

Čežnju za srećom i težnju prema slobodi, koje je Bog utisnuo u srce svakoga čovjeka, valja tražiti u poštivanju života i u obrani njegova dostojanstva.

»Nitko neće moći postići slobodu i sreću povređujući život, nekažnjeno ga stavljajući u opasnost, prezirući ga i zatirući, izabirući put smrti.«¹⁹

¹⁵ BENEDIKT XVI, *L'amore umano*, 5.

¹⁶ IVAN PAVAO II, *Familiaris consortio*, 52.

¹⁷ Usp. prijedlog za razmišljanje kao pripravu na sljedeći nacionalni kongres Katoličke crkve u Italiji: »Svjedoci Krista uskrsloga, nade svijeta«.

¹⁸ IVAN PAVAO II, *Familiaris consortio*, 57.

¹⁹ CONSIGLIO EPISCOPALE PERMANENTE, *Messaggio per la XXVIII Giornata per la vita*, u: http://www.chiesacattolica.it/pls/ccci_new/bd_Edit_doc.edit_documento?p_id=1200&id_sessione=&pwd_sessione=, 21. 11. 2005, 1.

Čovjek, istaknuo je papa ovih dana komentirajući Psalam 138, je već *čudo* Božje dok se oblikuje u intimnosti majčina krila.

»Prije nego što te oblikovah u majčinoj utrobi, ja te znadoh; prije nego što iz krila majčina izade, ja te posvetih.« (Jer 1,5)

Poštivanje života započinje prvim trenutkom, zaštitom najslabijeg i nezaštićenog.

Poštivati život znači također postaviti na prvo mjesto osobu. Osoba upravlja tehnikom, a ne suprotno; osoba je krajnji cilj, a ne istraživanje, profit ili ekonomija.²⁰

Poštivanje života uključuje također podržavanje obitelji, i to ne kao nešto što je od drugotne važnosti, jer je ona prvo mjesto prihvaćanja dara života.

Obitelj mora ponovno postati svetište života²¹, koji je svet.

»Kršćanski bračni drugovi djelovanjem sakramenta ženidbe, kojim naznačuju i imaju dio u misteriju jedinstva i plodne ljubavi između Krista i Crkve, uzajamno se pomažu da postignu svetost u bračnom životu i u primanju i odgoju djece.«²²

To je poslanje supružnika, njihovo posvećenje, savršenstvo ljubavi koja se dostiže zajedno posredstvom bračnoga života i dara života. Temeljna zadaća obitelji je prema tome služenje životu.²³ Bog je tvorac života. Ljudski život proizlazi iz ljubavi Boga stvoritelja koji se od prvog trenutka skrbi za čovjeka. Bog, koji je »ljubitelj života« (Mudr 11,26), »izvor životni« (Ps 36, 10), poziva supružnike da na poseban način sudjeluju u njegovoj stvarateljskoj ljubavi kao »suradnici ljubavi Boga Stvoritelja i na neki način njezini tumači«²⁴.

Očinstvo i majčinstvo čudo su ljubavi, u kojoj prepoznamo da smo dobili dijete od Gospodina (Post 4,1) i da je Gospodin pohodio supružnike (Post 21,1).

Prihvatiti dar djeteta nije ljudski proizvodni čin nego je riječ o »stvaranju-rađanju osobe, u širokom smislu odgoja osobe,

tj. vođenja osobe prema punini njezina bivovanja«²⁵.

Iako rađanje ne ustrojava ljudsku osobu u Kristovom životu, kao što se to dešava s krštenjem, »kršćanski supružnici daruju život u skladu sa savršenstvom koje Otac želi za svakoga čovjeka. Oni rađaju za život vječni i povjeravaju djecu Crkvi.«²⁶

Prihvatiti dar djeteta zahtijeva srce sposobno za divljenje i požrtvornost. Dijete je blagoslov, milost i zadaća (Post 4,1) povjerenjena supružničkoj brizi.

U prihvaćanju života i u skrbi za nj obitelj odgovara na Božji projekt i sije klice nade za čovječanstvo. U njoj naime ljubav supružnika stvara životno okruženje, u kojemu čovjek upoznaje vrednote koje temelje ljudsko postojanje: prihvaćanje, dobro, istinu, slobodu i mir; uči što znači ljubiti i biti ljubljen, što konkretno znači biti osoba.²⁷

U darivanju života roditelji sudjeluju u Božjem stvarateljskom djelu, posredstvom odgoja sudjeluju u očinskoj i majčinskoj pedagogiji Boga koji odgaja svoj narod za život neizmjernom nježnošću i vjernom strpljivošću.²⁸

Radajući u ljubavi i za ljubav novu osobu, koja ima u sebi poziv na rast i razvoj, roditelji prihvaćaju zadaću da joj pomognu da živi potpuno ljudski život.²⁹ »Mi nas roditelja, muža i žene, razvija se posredstvom rađanja i odgoja, u mi obitelji. Ako u darivanju života roditelji sudjeluju u Božjem stvarateljskom djelu, posredstvom odgoja

²⁰ Usp. isto, 2.

²¹ Usp. IVAN PAVAO II, *Centesimus annus*, br. 39.

²² *Lumen gentium*, 11.

²³ Usp. *Familiaris consortio*, br. 28.

²⁴ *Gaudium et spes*, br. 50. Usp. *Post* 1,20.

²⁵ CENTRO CULTURALE CATTOLICO CARLO CAFARRA, *Il matrimonio*, 7.

²⁶ *Isto*, 7.

²⁷ Usp. CA, br. 39.

²⁸ Usp. R. BONETTI, *Tornare*, 87.

²⁹ Usp. *Familiaris consortio*, br. 36.

oni postaju sudionici njegove očinske i ujedno majčinske pedagogije.³⁰

Najljepšu povijest obitelji u službi života svjedoči nam Nazaretska obitelj, predmet trajne i pouzdane molitve, a ujedno i uzor života, kao što nas podsjeća Benedikt XVI.³¹

Supružnici prihvaćaju život – »Anđeo joj reče: 'Ne boj se, Marijo! Ta našla si milost u Boga. Evo, začet ćeš i roditi sina, i nadjenut ćeš mu ime Isus. Nato Marija reče: 'Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi! I anđeo otiđe od nje.« (Lk 1, 30-31.38)

»Dok je on to snovao, gle anđeo mu se Gospodnji pojavi u snu i reče: »Josipe, sine Davidov, ne boj se uzeti k sebi Mariju, ženu svoju. Što je u njoj začeto, doista je od Duha Svetoga. Kad se Josip probudi oda sna, učini kako mu naredi anđeo Gospodnji: uze k sebi svoju ženu.« (Mt 1, 20.24)

Čini staranja – »I porodi sina svoga, prvorođenca, povi ga i položi u jaslje jer za njih nije bilo mjesta u svratištu.« (Lk 2,7)

Obitelj čuva i brani život – »Pronađu Mariju, Josipa i novorođenče gdje leži u jaslama.« (Lk 2,16)

»Ustani, uzmi dijete i majku njegovu te bježi u Egipat... On ustade, uzme noću dijete i majku njegovu te krene u Egipat.« (Mt 2,13-14.20.22.23)

Obitelj prati život u njegovu rastu – »Kad se po Mojsijevu zakonu navršise dani njihova čišćenja, poniješe ga u Jeruzalem.« (Lk 2,22.39.41)

»Dijete je raslo, jačalo i napunjalo se mudrošću i milošću je Božja bila na njemu.« (Lk 2,40)

3. ODGAJATI ZA ŽIVOT

»U muškarcu i ženi očinstvo i majčinstvo ne ograničuju se samo na biološko: život se daje u potpunosti samo kad se s

rođenjem daruju i ljubav i smisao koji omogućuju da se životu kaže *da*.«³²

Život se dariva odgajajući za život.

Odgaj je izraz ljubavi koja »dariva život«, izričite nastojanje Boga koji se brine za čovjeka očinskom i majčinskom pažnjom. Odgaj je čin ljubavi prema osobi. »Odgaj je stvar srca i samo mu je Bog gospodar«, podsjeća sv. Ivan Bosco.³³ Odgajanje je poput uranjanja u otajstvo Boga odgojitelja svoga naroda. Bog je strpljivi Bog koji svom narodu pokazuje svu svoju nježnost (*Pnz* 32, 10-12). On se obraća osobi (*Post* 3,9), poziva na dijalog i na hrabrost izbora, potiče na korjenito obraćenje autentičnim vrednotama postojanja. Prekorava jer ljubavi i poštiva (*Heb* 12, 7-11), ali se nikad ne umara u obnavljanju svoga povjerenja (*Neh* 9, 5-36). On je vjeran Bog koji ljubi iznad svakog razočaranja. Ukazuje na uvijek nova obzortja, potiče da se »bude uvijek više i da se ljubi sve više« (*Mk* 10, 17-20).

Bog odgojitelj očekuje s nadom, iskazuje povjerenje, pokazuje poštovanje, brine se za čovjeka srcem oca i majke kako bi svatko, ostvarivši ono što je on upisao u duši, postigao puninu svoje ljudske osobnosti.

»Odgajaj dijete i brini se za njega« (*Sir* 30,13). Bog sam potiče obitelj da revno prihvati svoju odgojnu zadaću, definirajući je prvotnim i temeljnim mjestom u odgoju djece za život i vjeru (*Dt* 6,4-9.20-21).

Supružnicima je povjerenost, u ljubavi, čudesno ali zahtjevno poslanje: oblikovati za »bitne vrednote ljudskoga života«,³⁴ življene u Kristovu prijateljstvu i tumačene

³⁰ LF, br. 16.

³¹ Usp. BENEDIKT XVI, *L'amore*, br. 7.

³² BENEDIKT XVI, *L'amore*, br. 5.

³³ I. BOSCO, Pismo 2395 (*Okružnica o kaznama koje se primjenjuju u salezijanskim kućama*), u: E. CERIA (ur.), *Epistolario*, sv. IV, SEI, Torino 1959, str. 209.

³⁴ *Familiaris consortio*, br. 37.

u svjetlu njegove »riječi života vječnoga« (Iv 6,68).

Dužnost je obitelji, »male kućne Crkve« – kako ju je nazvao Drugi vatikanski sabor,³⁵ ponovno otkrivajući drevni patristički izričaj³⁶ – skrbiti za »rast Božjeg djeteta, Kristova brata, hrama Duha Svetoga, člana Crkve«³⁷.

Obitelj, kao kućna Crkva, »pozvana je naviještati, slaviti i služiti evanđelju života. To je zadaća koja se prije svega odnosi na supružnike, pozvane da budu prenositelji života, na temelju obnovljenog osjećaja za rađanje, kao veoma vrijedan događaj u kojem se pokazuje da je ljudski život dar primljen da bi u svoje vrijeme bio darovan... Baš kroz odgoj djece obitelj ponajviše izvršava svoje poslanje naviještanja *evanđelja života*. Riječju i primjerom, u svakodnevici odnosa i odluka, djelima i konkretnim znakovima, roditelji uvode svoju djecu u istinsku slobodu, koja se ostvaruje iskrenim samodarivanjem, i odgajaju u njima poštivanje drugoga, osjećaj za pravедnost, srdačno primanje, dijalog, velikodušno služenje, solidarnost i svaku drugu vrijednost koja pomaže da se život živi kao dar. Odgojno djelo kršćanskih roditelja mora postati služenje u vjeri sinova i pomoć njima kako bi ispunili od Boga primljeno zvanje.«³⁸

Kao kršćani, supružnici i odgojitelji nalazimo se pred kulturalnim zaokretom koji ne možemo izbjeći, nego s povjerenjem i zalaganjem prihvatiti. Odgojno djelo još više otežava današnja kultura koja promiče relativizam, individualizam i utilitarizam. Ta kultura ne poštuje nerazrješivost sjedinjujućeg i prokreativnog značenja supružničke ljubavi, zbog čega se život može smatrati predmetom kojim se može manipulirati. To je kultura koja nastoji izbrisati muški i ženski identitet. Sve to više nego ikada zahtijeva hrabrost izbora te poziva kršćansku obitelj da prihvati novi životni

stil. Riječ je o kulturalnom zaokretu koji se može izreći samo, tako da se kao što to ističe učiteljstvo Ivana Pavla II, »u temelj konkretnih odluka na osobnoj, obiteljskoj, društvenoj i međunarodnoj razini postavi ispravna ljestvica vrednota: prioritet biti nad imati, osobe nad stvarima. Taj obnovljeni stil života uključuje i prijelaz od ravnodušnosti prema zanimanju za druge i od odbijanja drugog prema njegovu prihvaćanju.«³⁹ Kako dakle ne uskratiti našoj djeci »bitno«, a to je više od stvari, više od imati, više o sigurnosti, više od uspjeha...? Kako hrabro promicati kulturu života? Odgovor valja potražiti, o njemu razmišljati i živjeti ga u logici sebedarja, na kojemu se izgrađuje i sama obitelj. Dati prije od svega sebe same, primjerom ljubavi kršćanskih supružnika, primjerom vjernosti, velikodušnosti, raspoloživosti za dijalog, povjerenja, zajedništva; prateći s povjerenjem i diskretno djecu, kako bi rasla u slobodi i odgovornosti, crpeći snagu iz milosti braka⁴⁰ i uz podršku zajednice koja je prihvatila izgovoreni »da« na dan našega vjenčanja.

Mnogostruke i duboke veze povezuju kršćansku obitelj i Crkvu.⁴¹ Postoji razmjena darova koji obje obogaćuju i oživljuju. »Između velike i *male* Crkve ostvaruje se, snagom prisutnosti Duha Svetoga, razmjena darova, koja je obostrano komuniciranje duhovnih dobara.«⁴² Pozvani smo,

³⁵ *Lumen gentium*, br. 11.

³⁶ I. ZLATOUSTI, u: *Genesis Serm.* VI, 2; VII, 1.

³⁷ *Familiaris consortio*, br. 39.

³⁸ IVAN PAVAO II, *Evanđelium vitae*, br. 92.

³⁹ *Evanđelium vitae*, br. 98.

⁴⁰ Usp. R. CHIARINELLI, *A tutti voi educatori nella fede*, Diocesi di Viterbo Centro Diocesano di Evangelizzazione e Catechesi, 30.05.04, 5.

⁴¹ Usp. *Familiaris consortio*, br. 49.

⁴² IVAN PAVAO II, *Discorso alla XXXVII Assemblea Generale della Conferenza Episcopale Italiana*, u: *Insegnamenti di Giovanni Paolo II*, XVI, 1, 1993, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 1995, 1208.

svjedočenjem i sudjelovanjem u životu i poslanju Crkve, biti za djecu prvi učitelji u vjeri. Danas je teško postati kršćanin, stoga obitelj ima bitnu ulogu u navještaju evanđelja i u uvođenju u kršćanstvo djece jer kazuje vjeru, slavi je i živi po iskustvu života nadahnutog darom, nasljedovanjem Krista zaručnika, maštom Duha. U vezi s time drago mi je podsjetiti na nekoliko jednostavnih ali lijepih riječi Pavla VI: »Majke, učite li svoju djecu kršćanske molitve? Pripravljate li, zajedno sa svećenicima, svoju djecu na sakramente prve dobi: ispovijed, pričest, potvrdu?... A vi, očevi, znate li barem kojiput moliti s vašom djecom, s cjelokupnom obiteljskom zajednicom?... Vaš primjer, u ispravnosti misli i životnog djelovanja, vrijedan je i posebno zaslužan čin bogoštovlja; tako unosite mir među kućne zidove. Zapamtite: tako ćete izgraditi Crkvu.«

Obitelj kao prvo mjesto prenošenja vjere predmet je jedne od kateheza u pripravi na Peti svjetski susret obitelji, koji će se održati u Valenciji u srpnju 2006. Druge pripremane teme odnose se na otajstvo Trojstva koje dira i samo srce obitelji, osobu Krista koji je središte i sinteza kršćanske vjere, euharistiju koja je kruh života za obitelj. Svjetski susret obitelji je veliki događaj koji svake tri godine saziva papa kako bi se slavio božanski dar, a to je obitelj. Okuplja stotine tisuća obitelji koje dolaze sa svih pet kontinenata moliti, dijalogizirati, učiti, međusobno podijeliti i produbiti shvaćanje uloge kršćanske obitelji kao domaće Crkve i bazične jedinice evangelizacije. Peti svjetski susret održava se nakon što je u Godini obitelji u Rimu održan prvi (1994), a u Rio de Janeiru drugi (1997) takav susret. Proslava trećeg dana održana je u okviru slavlja Velikog jubileja 2000. Godine 2003. Ivan Pavao II je susreo obitelji u Manili zadržavši se na temi: »Uzvi-

šeno poslanje kršćanske obitelji«. Obitelj ima misijsko lice.⁴³ Ona naime prihvaća i prenosi evanđelje života prema slici koncentričnih krugova:

Od supruga na suprugu, od roditelja na djecu i obratno, od obitelji na obitelj: »U obitelji... svi članovi evangeliziraju i svi su evangelizirani. Roditelji ne samo da djeci priopćavaju evanđelje, već to isto evanđelje, duboko proživljeno, mogu i od njih primiti. Takva obitelj postaje navjestiteljem evanđelja mnogim drugim obiteljima i sredini u kojoj se nalaze.«⁴⁴

Od obitelji do Crkve i svijeta: »Kršćanski parovi otkrivaju i komuniciraju svijetu vrednote nezainteresirane ljubavi, odgovorne i darežljive u daru života, nerazrješive i vjerne i u poteškoćama. Pred društvom koje je malo ili nimalo osjetljivo za temeljne vrednote ljubavi oni svjedoče besplatnost, koja se često vrijeđa egoizmom koji osobu svodi na sredstvo; otvaranje prema životu, koji seksualnost okrenuta isključivo prema užitku i igri sve manje cijeni; vjernost vezi, koja je kompromitirana prevrtljivošću osjećajnih ili nagonskih veza.«⁴⁵

Sakrament braka čini supružnike i kršćanske roditelje Kristovim svjedocima sve do kraja zemlje i stvarnim misionarima ljubavi i života.⁴⁶

Misionarska djelatnost i svjedočanstvo uključuju osobu u istinu koju predlaže. Svjedok, kao što nas to duboko podsjeća papa, »nikad ne upućuje na sebe samoga, nego na nešto, bolje rečeno na Nekoga, većeg od njega, čiju je dobrotu već doživio.«⁴⁷

⁴³ Usp. P. L. GIUSMITTA, *La missionarietà della famiglia. La famiglia: comunità missionaria frontiera tra Vangelo e storia*, u: www.pastorale-familiare.it – Portal obiteljskog pastorala, 03-10.04, 1-7.

⁴⁴ *Familiaris consortio*, br. 52.

⁴⁵ EPISCOPATO ITALIANO, *Evangelizzazione e sacramento del matrimonio*, br. 54.

⁴⁶ Usp. *isto*.

⁴⁷ BENEDIKT XVI, *L'amore*, br. 7.

Navještaj dobrote Gospodina koji posjećuje svaku obitelj sada nas poziva u Valenciju, sljedeću etapu našeg hoda obitelji u službi života, s još uvijek u srcu živo prisutnim vrlo lijepim prijedlogom što ga je Ivan Pavao II predložio u Manili.

»Obitelj je Radosna vijest za treće tisućljeće: prihvaća evanđelje, dopušta da je prosvijetli njegova poruka, prihvaća nalog da ga svjedoči, dosljedno predlaže istinu o obitelji. To je stranica evanđelja napisana za naše vrijeme.«